

รับราชการและรัฐวิสาหกิจ ต่างก็มีสวัสดิการของตนเองด้านรักษาพยาบาลอยู่แล้ว

2. ภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชน ได้แก่ โรคประจำตัว การเจ็บป่วยในปีที่ผ่านมา การเจ็บป่วยที่ต้องนอนโรงพยาบาล การได้รับอุบัติเหตุที่ต้องไปพบแพทย์ การเสียชีวิตและการตั้งครรรภ์ คลอดบุตร พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการซื้อและไม่ซื้อบัตรประกันสุขภาพ เพราะมีผู้เจ็บป่วยและมีโรคประจำตัวถึงร้อยละ 76.6 โรคประจำตัวส่วนใหญ่จะเป็น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและภูมิแพ้ การเจ็บป่วยในปีที่ผ่านมา ร้อยละ 59.5 และป่วยต้องนอนโรงพยาบาล ร้อยละ 85.5 ทั้งนี้เพราะประชาชนกลุ่มที่มีหลักประกันเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยด้านอื่นจะสนใจในเรื่องสุขภาพอนามัย

3. การใช้บริการสาธารณสุขเมื่อเจ็บป่วย เจ็บป่วยปานกลางและเจ็บป่วยรุนแรง พบว่ามีความสัมพันธ์กับการซื้อและไม่ซื้อบัตรประกันสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้ที่มีการเจ็บป่วยและเจ็บป่วยปานกลาง ทั้งที่ซื้อและไม่ซื้อบัตรประกันสุขภาพจะไปใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ($\chi^2 = 5.59, 12.49$) และผู้ที่มีความเจ็บป่วยรุนแรง ทั้งกลุ่มที่ซื้อและไม่ซื้อบัตรประกันสุขภาพ จะไปใช้บริการที่โรงพยาบาลของรัฐ ($\chi^2 = 9.01$) ทั้งนี้จากข้อจำกัดของผู้ที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพจะต้องไปรับบริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขก่อน

4. ความรู้เรื่องบัตรประกันสุขภาพของประชาชนในเขตคลองสาน ความรู้ของกลุ่มที่ซื้อและไม่ซื้อมีความแตกต่างกันเล็กน้อย และจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ผู้มีความรู้เรื่องบัตรประกันสุขภาพ มีคะแนนอยู่ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือระดับสูง ทั้งนี้เพราะประชาชนมีความรู้เรื่องบัตรประกันสุขภาพได้รับสวัสดิการด้านอื่นอยู่แล้วและในกลุ่มที่ความรู้อยู่ในระดับต่ำที่ยังไม่ได้ซื้อบัตรประกันสุขภาพ เนื่องจากทางกรุงเทพมหานครได้หยุดจำหน่ายบัตรไประยะหนึ่ง และเปิดจำหน่ายใหม่แล้วเมื่อต้นปี พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ทางเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการสาธารณสุข 28 (กรุงธนบุรี) ที่รับผิดชอบด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในเขตคลองสาน ได้ให้ความรู้กับประชาชนทั้งโดยตรงและผ่านทางอาสาสมัครสาธารณสุข รวมทั้งผู้นำชุมชน คาดว่าต่อไปประชาชนในเขตคลองสานที่ไม่ได้มีสวัสดิการด้านอื่นจะซื้อบัตรประกันสุขภาพเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กรุงเทพมหานครต้องมีหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการที่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

สรุปเสนอแนะ

1. ศูนย์บริการสาธารณสุขที่รับผิดชอบต้องมีการประชาสัมพันธ์ แนะนำให้ประชาชนทราบว่าทางศูนย์บริการสาธารณสุขจำหน่ายบัตรประกันสุขภาพและให้บริการ ตลอดจน

เงื่อนไขในการใช้บัตร สำหรับประชาชนที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร ผู้ที่ซื้อบัตรแล้วสามารถใช้บริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขได้ทุกวัน และแพทย์จะพิจารณาส่งต่อในรายที่ไม่สามารถให้การรักษาที่ศูนย์บริการสาธารณสุขได้เพราะไม่มีเครื่องมือและแพทย์เฉพาะโรคนั้น ๆ และสะดวกกับผู้ป่วยด้วย เพราะจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การใช้บริการสาธารณสุขของประชาชนส่วนใหญ่เพราะสะดวกใกล้บ้านและค่ารักษาไม่แพง ดังนั้น ปัจจัยอื่นที่มีผลในทางบวกที่จะทำให้ประชาชนมาซื้อบัตรประกันสุขภาพมากขึ้น ได้แก่ ความพึงพอใจในบริการที่เป็นกันเอง รวดเร็วและรักษาแล้วหายเป็นส่วนใหญ่

2. การใช้บัตรประกันสุขภาพ เจ้าหน้าที่ยังขาดการประสานงานที่เหมาะสม ผู้ที่มีบัตรประกันสุขภาพ มักไม่ได้รับความสะดวกจากโรงพยาบาลถ้าผู้ป่วยไม่ผ่านศูนย์บริการสาธารณสุข เพราะทางโรงพยาบาลจะเห็นว่าเป็นเรื่องรอได้ แต่ผู้ป่วยมักจะไมรอที่จะไปรับบริการที่ศูนย์บริการสาธารณสุขก่อน เพราะอาจเป็นวันหยุดหรือนอกเวลาราชการ จึงมักเกิดปัญหาขึ้นบ่อย ๆ ประชาชนจะเบื่อกับขั้นตอนของสถานบริการ ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายควรตกลงกันให้แน่นอนว่าจะอนุโลมให้ได้มากน้อยเพียงใด เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการซื้อบัตรประกันสุขภาพ

3. เพื่อความเข้าใจในการใช้บัตรประกันสุขภาพและบัตรสงเคราะห์ต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ต้องชี้แจงให้ชัดเจนว่าบัตรชนิดใดใช้อย่างไรเพื่อความไม่สับสนของผู้ใช้บริการ บัตรบางชนิดมีขีดจำกัดในการใช้ บางส่วนต้องจ่ายเงินเอง แต่ผู้ใช้มักคิดว่าต้องฟรีทุกอย่างเหมือนบัตรประกันสุขภาพที่ผู้ใช้ได้จ่ายเงินเพื่อซื้อบัตรไว้แล้ว ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการออกบัตรต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบในความรับผิดชอบของตนเอง และเงื่อนไขในการใช้บัตรอย่างถูกต้อง

4. ทุกปีควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับบัตรประกันสุขภาพในทุกด้านตั้งแต่จำนวนผู้ซื้อบัตรเพิ่มขึ้นหรือไม่เพราะเหตุใด ผู้ที่ซื้ออยู่แล้วมีความพึงพอใจในบริการตลอดจนขั้นตอนในการให้บริการของสถานบริการ กระบวนการส่งต่อและผลของการรักษาพยาบาลในแต่ละสถานบริการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้โครงการบัตรประกันสุขภาพประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของทั้งผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ และที่สำคัญที่สุดคือประชาชนทุกระดับสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง และมีสุขภาพอนามัยที่ดีตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงสาธารณสุข. ระเบียบว่าด้วยบัตรประกันสุขภาพ สำนักงานประกันสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. 2537.
2. คณะอนุกรรมการการศึกษาวิจัยและฝึกอบรมโครงการบัตรสุขภาพ. รายงานเบื้องต้น โครงการวิจัยแนวทางการดำเนินงานขยายโครงการบัตรสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข 2528.
3. คณะกรรมการประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร. แนวทางการปฏิบัติงานการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจของกรุงเทพมหานคร สำหรับสถานพยาบาล สำนักงานประกันสุขภาพกรุงเทพมหานคร. 2539
4. ชรินทร์ ห่วงมิตร. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการบัตรประกันสุขภาพของเกษตรกร ตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2539.
5. ชูชัย ศุภวงศ์. สิทธิของคนไทยด้านสุขภาพ สารสภากาการพยาบาล 10 (4). 40 - 41, 2538.
6. ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ และคณะ. พฤติกรรมการใช้บริการสาธารณสุขในโครงการบัตรสุขภาพ ศูนย์นโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล. 2529.
7. บุญยพันธ์ คลังทรัพย์. ทศนของผู้นำชุมชนต่อการประกันการเจ็บป่วยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2529.
8. ปิยะวรรณ สุทธาพานิช. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามขั้นตอนการให้บริการของผู้ป่วยโครงการบัตรสุขภาพโรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2538.
9. ปรากรม วุฒิพงษ์ และคณะ. ระบบประกันสุขภาพไทย. ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข. มหาวิทยาลัยมหิดล. ศูนย์บัตรสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข. 2532.
10. นาถฤดี เต็นดวง. การพัฒนารูปแบบการประเมินผลโครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจ. รายงานวิจัย. สำนักนโยบายสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2538.
11. ผจัญ ศิริกาญจนพงษ์ และคณะ. การใช้กลวิธีการตลาดเชิงสังคมในโครงการประกันสุขภาพโดยความสมัครใจจังหวัดเพชรบูรณ์. รายงานวิจัย. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพชรบูรณ์ 2536.

12. มงคล ถังไชย และคณะ. ความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการบัตรประกันสุขภาพ จังหวัดจันทบุรี. รายงานวิจัย. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี. 2537.
13. วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร และอนุวัฒน์ ศุภชุตikul. โครงการประกันสุขภาพในประเทศไทยปัจจุบันและอนาคต. เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการประกัน. กรุงเทพฯ : หอรัชนีการพิมพ์. 2534.
14. วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร. ทุกข์สมุทัยในระบบสาธารณสุขและหลักประกันสุขภาพคนไทย. เอกสารประกอบการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการประจำปีของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ณ โรงแรมรอยัลออกคิด เซอราตัน กรุงเทพมหานคร. 2537.
15. อรชร ศาสตราหะ. รูปแบบการใช้บริการสาธารณสุขของชุมชนที่มีผลมาจากนโยบายการใช้บัตรสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2528.
16. อรทัย รวยอาจินณ และคณะ. สุขภาพและการวางแผนครอบครัวในเขตชานเมือง กรุงเทพมหานคร. โครงการสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2528.
17. อนุวัฒน์ ศุภชุตikul. ระบบประกันสุขภาพ. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข 2 (2). 106 - 114. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ห้องเรียน. 2537.
18. Chales E. Phelps. Effects of Insurance on Demand for Medical Care. **Equity in Health Service**. Edit by Ranold Anderson, et al. Ballinger Publishing Company. 1975.
19. Tin Ton. Factor Affecting Health Gard programme acceptance in Rachburi Province of Thailand. **Thesis Abstracts**. Nakhon Pathom asian institute for Health Development Mahidol University, 1992.

ท
น

มูลนิธิโรงพยาบาลกลาง